

Afrikankaijat - Poicephalus-suku

Teksti: Sanne Pärssinen

Monikaan ei tule ajatelleeksi Poicephalus-suvun edustajia miettiessään mahdollista tulevaa lemmikkilintu-vaihtoehtoa. Johtuneeko siitä, etteivät suvun edustajat ole vielä kovin yleisiä tai tunnettuja Suomessa. Kuitenkin nämä keskikooltaan suhteellisen pienet papukaijat ovat suorastaan mainio vaihtoehto lemmikiksi, pieneen kokoon pakattu persoonallisuus isolla P:llä.

Poicephalukset ovat kotoisin Afrikan mantereeseen eri osista, ja niistä ainoastaan senegalinkaija on suhteellisen yleinen elinalueellaan. Isoafrikankaija on uhanalainen, angolankaijan kannat ovat viime vuosina vähentyneet, eikä kameruninkaijasta sekä somaliankaijasta ole varmaa tietoa mikä niiden tämänhetkinen tilanne on. Loput ovat yleisiä vain paikoittain.

Elinalueet näillä vaihtelevat lajista riippuen savanneista sademetsiin. Yleisin on avoin savannimetsä, joka suhteellisen kuivaa aluetta. Linnut liikkuvat ja ruokailevat pienissä parvissa, jotkut jopa pareittain, kuten senegalit. Tämä koskee kuitenkin vain lisääntymiskauden ulkopuolista aikaa. Pesiminen tapahtuu usealla lajilla joko syksyisin tai keväisin, tai jopa molempina aikoina. Pesä tehdään yleensä korkeisiin puihin, mutta myös esim. termiittikeko saattaa siihen tarkoitukseen kelvata.

Lajit

- **Senegalinkaija** Senegal parrot (*Poicephalus senegalus*)
- **Isoafrikankaija** Cape parrot (*P. robustus*)
- **Kongonkaija** Jardine ´s parrot (*P. gullielmi*)
- **Mosambikinkaija** Brown-headed parrot (*P. cryptoxanthus*)
- **Kameruninkaija** Niam-niam parrot (*P. crassus*)
- **Somaliankaija** Red-bellied parrot (*P. rufiventris*)
- **Afrikankaija** Meyer ´s parrot (*P. meyeri*)
- **Angolankaija** Ruppell ´s parrot (*P. rueppelii*)
- **Etiopiankaija** Yellow-faced parrot (*P. flavifrons*)

Ravinto

Luonnollinen ravinto näillä linnuilla on lajista sekä sen elinalueesta riippuen erilaiset siemenet sekä hedelmät (erityisesti viikunat sekä akaasian siemenet), puiden silmut, pähkinät, kukat, marjat, pienet hyönteiset ja välillä viljelykasvit, kuten maissi sekä erilaiset viljalajikkeet.

Omille lemmikkilinnuillemme tulee siis tarjota mahdollisimman monipuolinen ruokavalio, eli tavallisten pellettien lisäksi jonkin verran siemeniä sekä mahdollisimman paljon erilaisia vihanneksia ja hedelmiä.

Ulkonäkö ja sukupuoli

Ulkonäkö vaihtelee tietenkin lajikohtaisesti, mutta yleisesti Poicephalukset ovat pääväriältään vihreän eri sävyjä sekä keskikooltaan n. 24cm. Isoimmasta päästä kongonkaija 28cm ja etiopiankaija sekä isoafrikankaija 33cm, jotka ovat harmaapapukaijan kokoluokkaa.

Senegalinkaija (*Poicephalus senegalus*)
kuva: Milla Törhönen

Mosambikinkaija Coco
kuva ja omistaja: Aila Kernen

Monella lajilla esiintyy pään, olkapäiden sekä pyrstön alueella eri värejä kuten oranssia, keltaista, turkoosia sekä harmaata. Varsinkin senegalinkaijan tunnistaa hyvin vatsan voimakkaasta oranssista (väri voi siinäkin vaihdella jopa punertavaan asti).

Sukupuolet ovat Poicephaluksilla samannäköisiä, lukuun ottamatta somaliankaijaa, joista koiraalla vatsa on punertava. Joitakin hienoisia eroja on myös angolan-, etiopian- sekä kongonkaija-sukupuolten kesken. Varmin tapa kuitenkin selvittää oman lintusi sukupuoli on dna-testaus, mikäli selviä sukupuolten välisiä eroja ei ole.

Äänet ja käyttäytyminen

Ääni riippuu lajista ja tietenkin yksilöstä. Jonkinmoista osviittaa voisi tosin antaa sanomalla, etteivät suvun edustajat halutessaan ihan hiljaisestakaan päästä ole. Esimerkiksi senegalin luonnollinen ääni voi olla korvia vihlova, jos se sitä intoutuu käyttämään. Yleisesti kuitenkin todetaan näiden lintujen olevan "medium-noisy", kuten monessa englanninkielisessä lähteessä mainitaan. Hankkiessa lintua tulee siis ottaa huomioon se mahdollisuus, että juuri sinun yksilösi voi olla sieltä äänekkäästä päästä.

Poicephalusten luonteesta voi taas todeta, että sääntö "mitä pienempi lintu, sen isompi ego", pätee tässäkin tapauksessa. Välillä jopa pelkääntään tuima tuijotus voi saada isomman linnun perääntymään näiden pienten papukaijoiden tieltä.

Esimerkkinä oman hybridikaijani (senegal-mosambik) käytös kerran käydessämme vanhempieni luona vierailulla: äitini kultaposkiamatsoni istui keittiön orrella kaikessa rauhassa kunnes Paplo (hybridi) lensi samalle orrelle. Kultaposki putosi orrelta väistäessään pientä kaijaa.

Meyer's parrot eli afrikankaija
kuva: Pia Kukka

Senegalittytöt Papu ja Taatele sukimassa.
Kuva ja omistaja: Katja-Mari Kuha

Yleistäen Poicephaluksista

Kuten jo alussa mainitsin, niin mikään ei kuvaa Poicephaluksia paremmin kuin se, että ne ovat persoonallisuuksia isolla P:llä. Siihen voi moni niitä omistava tai tavannut yhtyä. Lisäksi ne rakastavat leikkiä, jotkut tuntikausia itsekseen leluilla, toiset omistajiensa kanssa. Energiaa tähän saattaa tuntua riittävän loputtomasti. Tämän totesi myös eräs ystäväni, joka sai heitellä pientä palloa ainakin tunnin senegalinkaijalleen, eikä lintu silti tuntunut väsyvän tästä yhtään. Pallo haettiin aina uudelleen ja uudelleen lattialta ja tuotiin sitten lentäen omistajalle.

Yhdessä Bird Talk-lehden kappaleessa oli myös hyvin kuvailtu näitä lintuja. Vapaasti suomentaen: *"Jotkut ovat äänekkäitä, jotkut hiljaisia. Jotkut purevat kovaa, jotkut eivät koskaan. Jotkut tulevat kenen tahansa luokse, jotkut ovat äärettömän mustasukkaisia suosikki-ihmisistään. Mutta mistä kaikki voivat olla samaa mieltä, on se, että nämä linnut ovat energisiä"*

Tietenkään kaikki eivät välttämättä ole näin kiinnostuneita leikkimisestä, jokainenhan on yksilönsä. Ei siis pidä pettyä, jos lintu ei heti tee kieppejä tai nouda palloa hullun lailla. Oma lintuni esimerkiksi leikkii enemmän yksikseen erilaisilla ostamillani/tekemilläni leluilla. Jotkus kuitenkin sekin intoutuu ottamaan kiinni pientä helistinpalloa, jota heittelen kädessäni sen edessä.

Toinen sen rakkaimmista leluista on vauvan helistinlelu; sellainen, joka pysyy pystyssä vaikka sitä keikuttaisi. Sitä se käy helistämässä häkin lattialla aina välillä. Mielikuvitus ja kekseliäisyys ovat siis sallittuja Poicephalusten kanssa.

Poicephaluksilla on myös toinen yhteinen piirre, nimittäin pureskelu. Ne rakastavat sitä. Luultavasti kaikki näiden lintujen omistajat voivat yhtyä tähän. Tämä on kuitenkin aivan luontaista

kaikille papukaijoille, joten jos haluaa välttää väärin kohteiden pureskelua, kannattaa järjestää linnulleen mahdollisimman paljon sallittua aktiviteetteja: leluja, leikkejä, kiipeilypuu/puuhanurkka tai vaikkapa temppujen opettelua jne. Mitä vain mieleen tulee.

Usein monet myös kysyvät Poicephalusten puhe-/matkimistaidoista. Tämän pitää olla tietenkin sivuseikka linnun hankintaa harkitessa, sillä kuten monesti on toivotettu, nämä ovat täysin yksilöllisiä taitoja. Jotkut saattavat oppia puhumaan muutamia sanoja tai olla sitäkin lahjakkaampia, toiset taas eivät välttämättä koskaan päästä nokastaan mitään puhumiseen viittaavaakaan.

Yleisesti ottaen näitä lintuja ei pidetä kovin lahjakkaina puhujina. Sen sijaan monet oppivat paljon erilaisia mekaanisia tms. ääniä, kuten esimerkiksi veden lorina, kännykän piippaus, oven narina jne.

Yksi senegali onnistui parikin kertaa huijaamaan omistajaansa kännykän tekstiviestin äänellä. Sama kaveri päästi myös sytkärin äänen huomattessaan, että emäntä oli menossa parvekkeelle.

Yhteenvetona voi siis todeta, että Poicephalukset ovat varsin ihania ja hellyttäviä lemmikkejä niin halutessaan. Niistä löytyy myös haastetta omistajalleen tarvittaessa, eli aika ei ainakaan näiden lintujen kanssa käy pitkäksi

*Senegalin ja mosambikinkaijan hybridi Paplo
kuva: Jussi Pärssinen*

Poicephalus-linkkejä:

- [Lexicon of Parrots](#)
- [Poicephalus Main Page](#)
- [Poicephalus FAQ](#)

Lähteet: Lexicon of parrots, Bird Talk November 2004, Bird Talk August 1991, omat kokemukset